

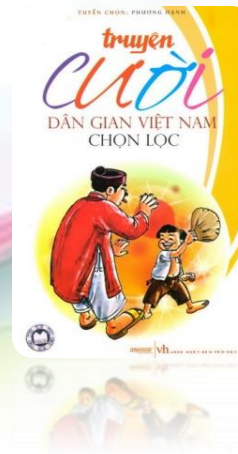
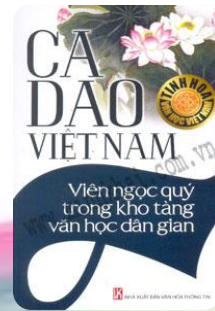
HOẠT ĐỘNG CHUẨN BỊ BÀI

- Học sinh hệ thống hóa các kiến thức về văn học dân gian Việt Nam: đặc trưng của văn học dân gian, giá trị nội dung, nghệ thuật của các tác phẩm (hoặc đoạn trích)

TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG LONG TRƯỜNG

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

ĐỀ MỤC BÀI GIẢNG

I. NỘI DUNG ÔN TẬP

1. ĐẶC TRƯNG CƠ BẢN CỦA VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM
2. HỆ THỐNG THỂ LOẠI CỦA VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM
3. NHỮNG GIÁ TRỊ CƠ BẢN CỦA VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

II. BÀI TẬP VẬN DỤNG – GAME SHOW “*VUI ĐỂ HỌC*”

III. CÁC HÌNH THỨC HOẠT ĐỘNG NGOÀI GIỜ HỌC

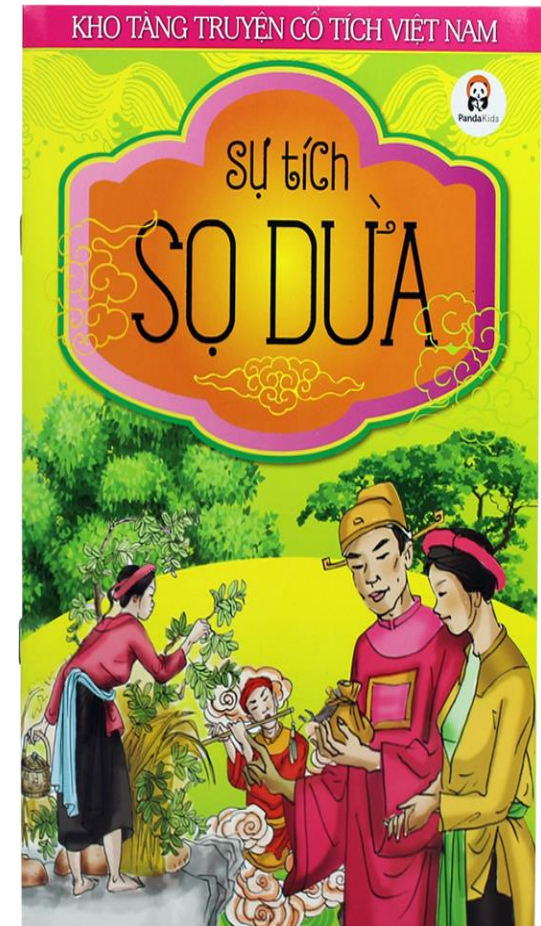
Câu 1: Đặc trưng nào sau đây là của văn học dân gian?

A Mang dấu ấn phong cách cá nhân

B Được ghi lại bằng chữ viết

C Là tác phẩm nghệ thuật ngôn từ truyền miệng

D Bao gồm hai bộ phận: văn học trung đại và văn học hiện đại

Câu 2: Văn học dân gian là sản phẩm của quá trình sáng tác tập thể vì?

- A Do một người khởi xướng, tác phẩm hình thành, được tập thể tiếp nhận
- B Được lưu truyền từ địa phương này sang địa phương khác
- C Kế thừa từ thế hệ này sang thế hệ khác
- D Cả 3 đáp án A, B, C đều đúng.

Câu 3: Các tác phẩm dân gian có nội dung cơ bản giống nhau nhưng khác nhau ở một vài điểm được gọi là?

A

Motip

B

Đồng bản

C

Dị bản

D

Tất cả đều sai

I NỘI DUNG ÔN TẬP

1 Đặc trưng cơ bản của văn học dân gian

Tính truyền miệng

Tính tập thể

Tính dị bản

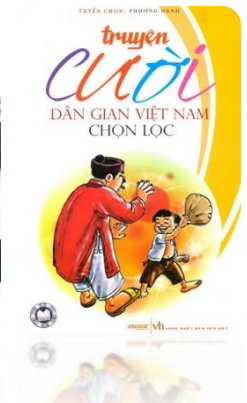
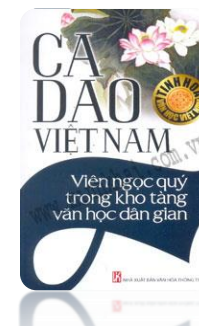
Tính thực hành

I NỘI DUNG ÔN TẬP

2 Hệ thống thể loại của văn học dân gian Việt Nam

a. Hệ thống thể loại

- Thần thoại
- Sử thi
- Truyền thuyết
- Truyện cổ tích
- Truyện cười
- Truyện ngụ ngôn
- Tục ngữ
- Câu đố
- Truyện thơ
- Vè
- Ca dao
- Chèo
- Tuồng
- Múa rối

**Văn
học
dân
gian**

Truyện dân gian

Câu nói dân gian

Thơ ca dân gian

Sân khấu dân gian

LỚP
10

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

Văn học dân gian

Truyện dân gian

Câu nói dân gian

Thơ ca dân gian

Sân khấu dân gian

Thần thoại

Sử thi

Truyền thuyết

Truyện cổ tích

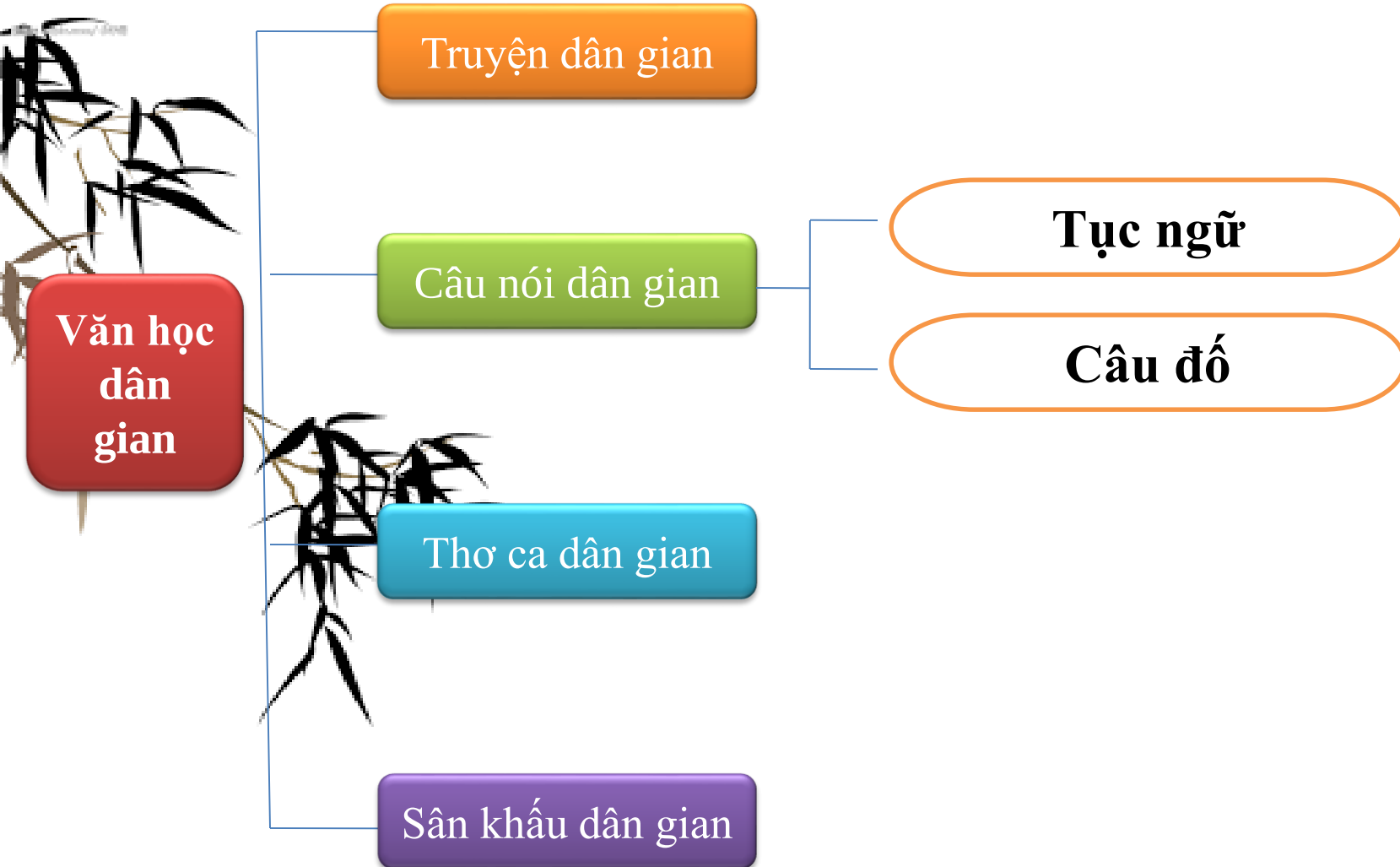
Truyện cười

Truyện ngụ ngôn

LỚP
10

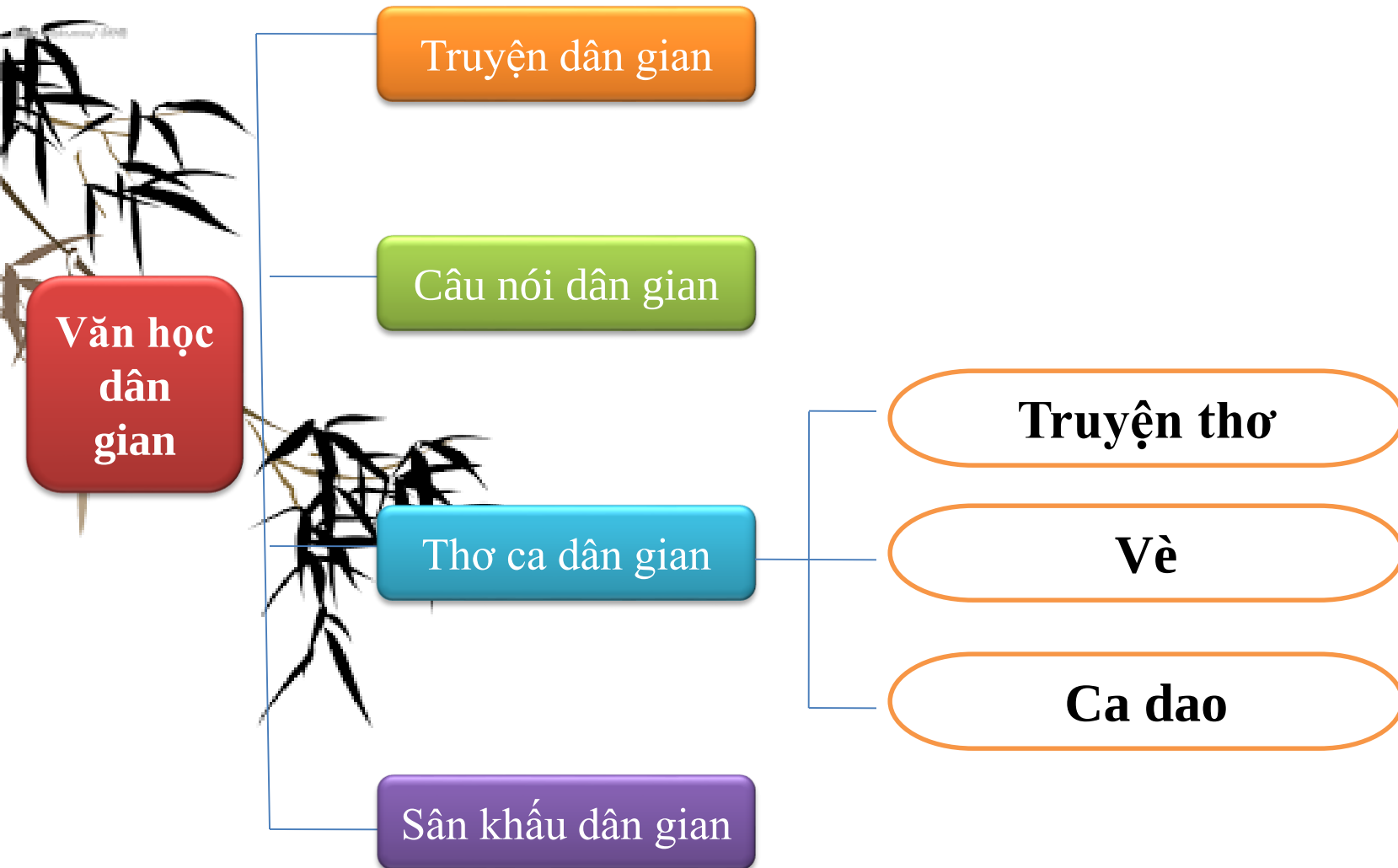
ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

LỚP
10

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

LỚP
10

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

**Văn học
dân
gian**

Truyện dân gian

Câu nói dân gian

Thơ ca dân gian

Sân khấu dân gian

Chèo

Tuồng

Múa rối

I NỘI DUNG ÔN TẬP

2 Hệ thống thể loại của văn học dân gian Việt Nam

a. Hệ thống thể loại

b. Đặc điểm thể loại

Thể loại	Mục đích sáng tác	Hình thức lưu truyền	Nội dung phản ánh	Kiểu nhân vật chính	Đặc điểm nghệ thuật
Sử thi					
Truyện thuyết					
Cổ tích					
Truyện cười					
Ca dao					

I NỘI DUNG ÔN TẬP

2 Hệ thống thể loại của văn học dân gian Việt Nam

b. Đặc điểm thể loại

Thể loại	Mục đích sáng tác	Hình thức lưu truyền	Nội dung phản ánh	Kiểu nhân vật chính	Đặc điểm nghệ thuật
Sử thi (Chiến thắng Mtao – Mxây)	Ghi lại cuộc sống, ước mơ phát triển cộng đồng của người Tây Nguyên xưa	Kể	Xã hội Tây Nguyên cổ đại đang ở thời công xã thị tộc	Người anh hùng sử thi	Sử dụng biện pháp so sánh, phóng đại, trùng điệp...

I NỘI DUNG ÔN TẬP

2 Hệ thống thể loại của văn học dân gian Việt Nam

b. Đặc điểm thể loại

Thể loại	Mục đích sáng tác	Hình thức lưu truyền	Nội dung phản ánh	Kiểu nhân vật chính	Đặc điểm nghệ thuật
Sử thi (Chiến thắng Mtao – Mxây)	Ghi lại cuộc sống, ước mơ phát triển cộng đồng của người Tây Nguyên xưa	Kể	Xã hội Tây Nguyên cổ đại đang ở thời công xã thị tộc	Người anh hùng sử thi	Sử dụng biện pháp so sánh, phóng đại, trùng điệp...
Truyện thuyết (ADV – MC – TT)	Thể hiện thái độ, cách đánh giá của nhân dân với các sự kiện, nhân vật lịch sử	Kể, diễn xướng	Kể về các nhân vật, sự kiện có thật nhưng được khúc xạ qua cốt truyện hư cấu	Nhân vật lịch sử được truyền thuyết hóa	Sự kết hợp “cái lõi lịch sử” và những chi tiết tưởng tượng, hư cấu

Thể loại	Mục đích sáng tác	Lưu truyền	Nội dung phản ánh	Kiểu nhân vật chính	Đặc điểm nghệ thuật
Cổ tích (Tấm Cám)					
Truyện cười (Tam đại con gà; Nhưng nó phải bằng hai mày)					
Ca dao (Ca dao than thân- yêu thương tình nghĩa; ca dao hài hước)					

Thể loại	Mục đích sáng tác	Lưu truyền	Nội dung phản ánh	Kiểu nhân vật chính	Đặc điểm nghệ thuật
Cổ tích (Tấm Cám)	Thể hiện ước mơ, nguyện vọng của nhân dân...	Hát, kể	Xung đột xã hội, cuộc đấu tranh giữa Thiện – Ác, Chính nghĩa – Gian tà	Những con người bất hạnh...	Truyện hư cấu, kết thúc có hậu
Truyện cười (Tam đại con gà; Nhưng nó phải bằng hai mày)					
Ca dao (Ca dao than thân- yêu thương tình nghĩa; ca dao hài hước)					

Thể loại	Mục đích sáng tác	Lưu truyền	Nội dung phản ánh	Kiểu nhân vật chính	Đặc điểm nghệ thuật
Cổ tích (Tấm Cám)	Thể hiện ước mơ, nguyện vọng của nhân dân...	Hát, kể	Xung đột xã hội, cuộc đấu tranh giữa Thiện – Ác, Chính nghĩa – Gian tà	Những con người bất hạnh...	Truyện hư cấu, kết thúc có hậu
Truyện cười (Tam đại con gà; Nhưng nó phải bằng hai mày)	Mua vui, giải trí; châm biếm phê phán xã hội.	Kể	Những điều trái tự nhiên, những thói hư tật xấu.	Người có thói hư tật xấu	Ngắn gọn, tình huống bất ngờ, kết thúc đột ngột...
Ca dao (Ca dao than thân- yêu thương tình nghĩa; ca dao hài hước)					

Thể loại	Mục đích sáng tác	Lưu truyền	Nội dung phản ánh	Kiểu nhân vật chính	Đặc điểm nghệ thuật
Cổ tích (Tám Cấm)	Thể hiện ước mơ, nguyện vọng của nhân dân...	Hát, kể	Xung đột xã hội, cuộc đấu tranh giữa Thiện – Ác, Chính nghĩa – Gian tà	Những con người bất hạnh...	Truyện hư cấu, kết thúc có hậu
Truyện cười (Tam đại con gà; Nhưng nó phải bằng hai mày)	Mua vui, giải trí; châm biếm phê phán xã hội.	Kể	Những điều trái tự nhiên, những thói hư tật xấu.	Người có thói hư tật xấu	Ngắn gọn, tình huống bất ngờ, kết thúc đột ngột...
Ca dao (Ca dao than thân- yêu thương tình nghĩa; ca dao hài hước)	Diễn tả đời sống tâm hồn, tư tưởng, tình cảm của người lao động...	Hát	Cuộc sống và những phẩm chất của người lao động	Người lao động xưa ...	Thể thơ lục bát, so sánh ẩn dụ, các biểu tượng...

LỚP
10

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

I

NỘI DUNG ÔN TẬP

3

Những giá trị cơ bản của văn học dân gian Việt Nam

**NHỮN
G GIÁ
TRỊ
CƠ
BẢN
CỦA
VHGD**

VHGD là kho tri thức vô cùng phong phú về đời sống các dân tộc

VHGD có giá trị giáo dục sâu sắc về đạo lí làm người

VHGD có giá trị thẩm mĩ to lớn, góp phần quan trọng tạo nên bản sắc riêng cho nền văn học dân tộc

I NỘI DUNG ÔN TẬP

3 Những giá trị cơ bản của văn học dân gian Việt Nam

? Hãy tìm một vài bài thơ (hoặc câu thơ) của văn học trung đại, hiện đại có sử dụng **chất liệu văn học dân gian** để chứng minh vai trò của văn học dân gian đối với văn học viết.

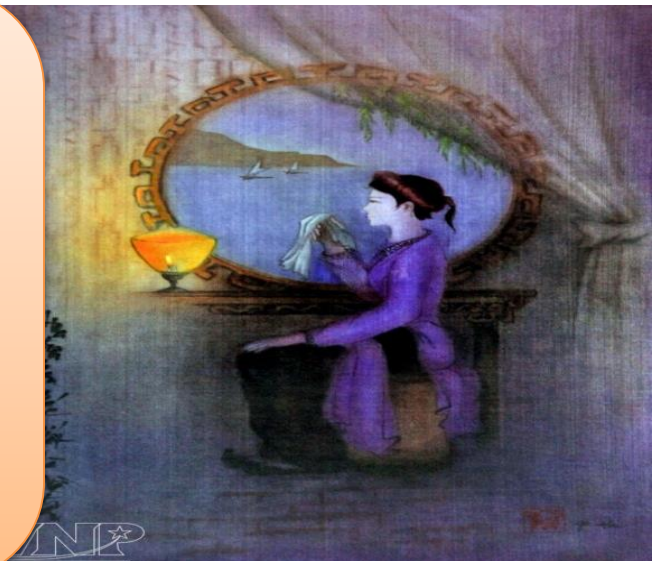
Ca dao

1. Ai đi muôn dặm non sông
Để ai chắt chứa sầu đong vơi đầy
2. Còn non còn nước còn người
Còn vàng trắng bạc còn lời thề xưa
3. Vàng trắng ai xẻ làm đôi
Đường trần ai vẽ ngược xuôi hơi chàng

Truyện Kiều

1. Sầu đong càng lắc càng đầy
Ba thu dọn lại một ngày dài ghê
2. Còn non còn nước còn dài
Còn về còn nhớ đến người hôm nay
3. Vàng trắng ai xẻ làm đôi
Nửa in gói chiếc nửa soi dặm trường

VĂN HỌC DÂN GIAN	VĂN HỌC VIẾT
Cách nói “Thân em...”	<i>. Thân em vừa trắng lại vừa tròn . Thân em như quả mít trên cây</i>
Cổ tích, ca dao, truyền thuyết....	<i>Đất nước bắt đầu với miếng trầu bây giờ bà ăn Đất nước lớn lên khi dân mình biết trồng tre đánh giặc Tóc mẹ thì bới sau đầu Cha mẹ thương nhau bằng gừng cay muối mặn</i>
Truyện An Dương Vương, Mị Châu Trọng Thủy	<i>.Tôi kể ngày xưa chuyện Mị Châu Trái tim làm chỗ để trên đầu Nỏ thần vô ý trao tay giặc Nên nổi cơ đồ đắm biển sâu . Em hóa đá ở trong truyền thuyết Cho bao cô gái sau em không phải hóa đá trong đời</i>

LỚP
10

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

II

BÀI TẬP VẬN DỤNG – GAME SHOW “*VUI ĐỂ HỌC*”

Vòng 1:

NHANH TRÍ NHANH TAY

Vòng 1:

NHANH TRÍ NHANH TAY

LUẬT CHƠI

- Các đội được lựa chọn **một gói** câu hỏi. Mỗi gói 5 câu.
- Mỗi câu nghe và trả lời **trong vòng 5s**.
- Câu trả lời đúng được **10 điểm**.
- Đến lượt mình, đội nào không trả lời được thì **các đội còn lại** được giành quyền trả lời bằng cách **phát cờ**.
- Mỗi câu trả lời đúng lúc này được **5 điểm**.

1

2

3

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM

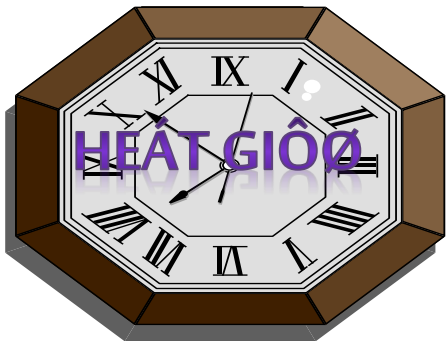
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 1

Tác giả của văn học dân gian là ai?

Tập thể nhân dân lao động

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

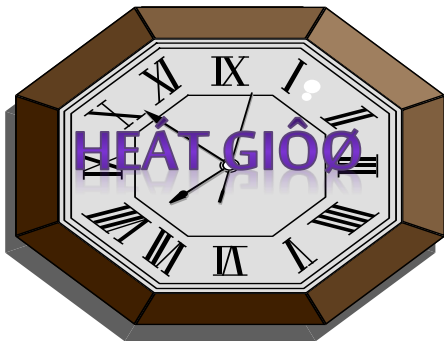
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 2

Chi tiết nào là chi tiết đặc sắc và tiêu biểu nhất khi viết về tình yêu Mỹ Châu dành cho Trọng Thủy trong truyện “*An Dương Vương và Mỹ Châu - Trọng Thủy*” ?

Mỹ Châu rắc lông ngỗng trên đường chạy nạn

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

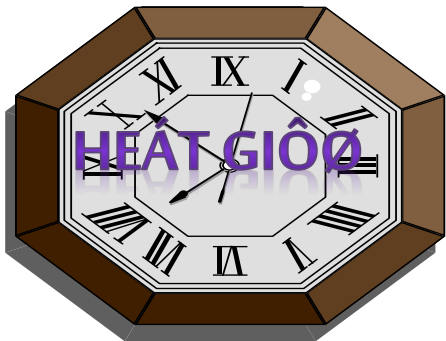
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 3

Những vật nào được xem là dấu hiệu
kết nối nhân duyên trong truyện
“*Tấm Cám*”?

Chiếc giày và miếng trầu

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

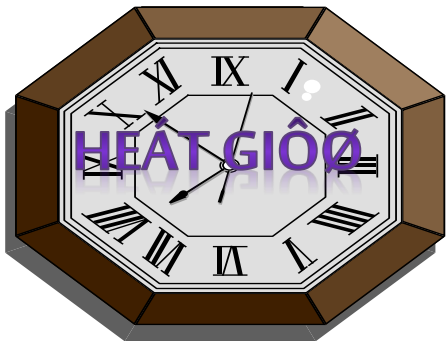
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 4

Vũ khí để Đăm Săn tiêu diệt Mtao-Mxay

Chày mòn

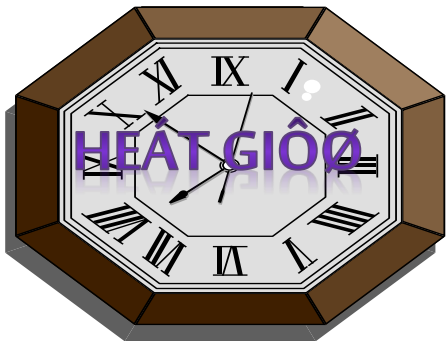

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÁN VIỆT NAM

Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 5:

Đọc hai câu ca dao bắt đầu bằng
cụm từ “*Thân em...*”

*Thân em như tấm lụa đào
Phất phơ giữa chợ biết vào tay ai*

...

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

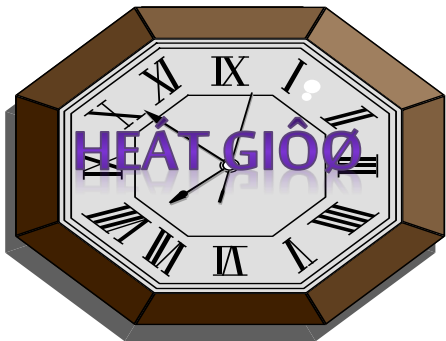
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 6:

**Cách giải quyết mâu thuẫn trong
Truyện Tấm Cám đúng với câu tục
ngữ nào**

*Ở hiền gặp lành
Ác giả ác báo*

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIẢN VIỆT NAM

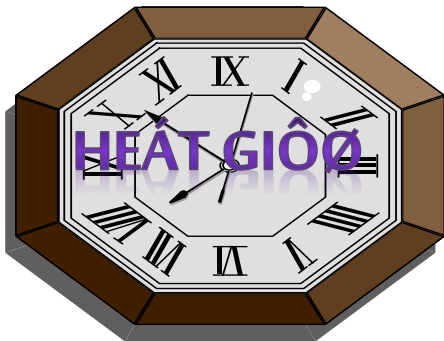
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 7:

**Đầu sàn hiên nhà Mtao Mxay đẽo
hình gì**

Mặt trăng

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

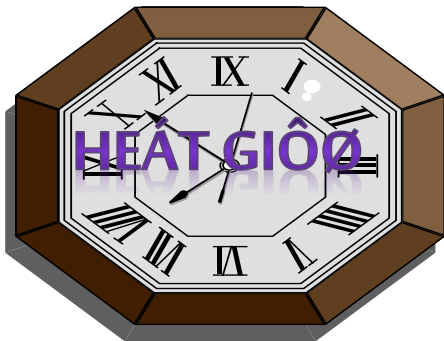
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 5:

Các biện pháp nghệ thuật nào được sử dụng phổ biến trong sử thi?

So sánh, phóng đại, trùng điệp

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

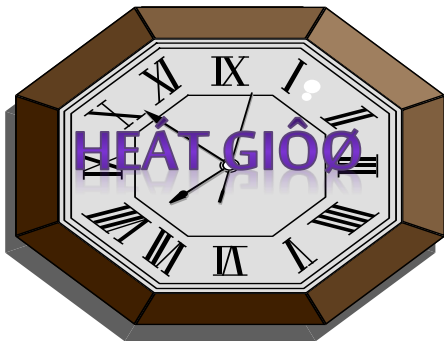
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 8:

Thế nào là diễn xướng dân gian?

Nòì, haùt, keỏ, dieỏn taùc phaỏm VHDG

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

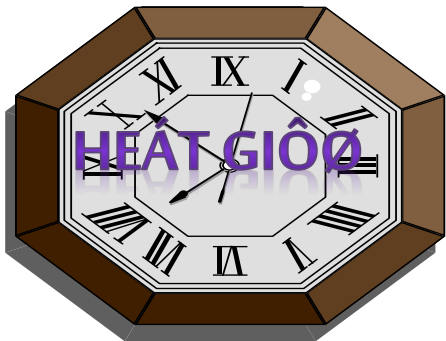
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 9:

***Đăm Săn là sử thi của dân tộc nào ở
Tây Nguyên?***

Ê đê

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

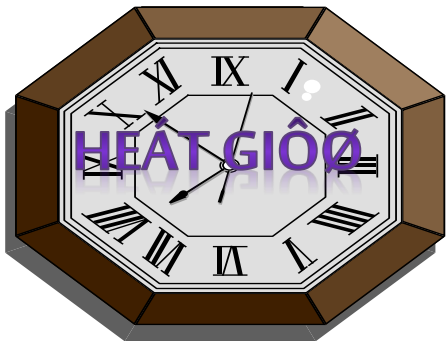
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 10

Theo em, tiếng cười tự trào ở những bài ca dao hài hước biểu hiện điều gì trong tâm hồn những người lao động xưa?

Tinh thần lạc quan, yêu đời

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIÀN VIỆT NAM

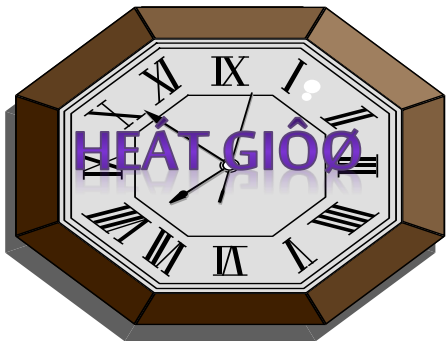
Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 11

Tại sao tòa thành trong truyện “*An Dương Vương, Mị Châu – Trọng Thủy*”
được gọi là Loa Thành?

Thành xoắn hình tròn ốc

ÔN TẬP VĂN HỌC DÂN GIẢN VIỆT NAM

Nhanh Trí Nhanh Tay

Câu hỏi 12:

Sự biến hóa của Tám thể hiện điều gì?

Sức sống mãnh liệt của con người trước sự vùi dập của cái ác

Vòng
2:

Ô CHỮ BÍ MẬT

Vòng 2:

Ô CHỮ BÍ MẬT

LUẬT CHƠI

- Có **13 ô chữ** hàng ngang.
- Các đội sẽ lần lượt trả lời trong vòng **3s**.
- Mỗi câu trả lời đúng được **10 điểm**.
- Đội nào trả lời sai thì đội bạn được **giành quyền bổ sung**. Mỗi câu trả lời đúng được **5 điểm**.
- Sau khi giải được **6 ô hàng ngang**, đội nào giải đúng **ô hàng dọc** sẽ được **50 điểm**.
- Các ô chữ còn lại (nếu có) sẽ dành quyền trả lời cho khán giả.

Ô CHỮ BÍ MẬT

1

2

3

4

5

6

7

8

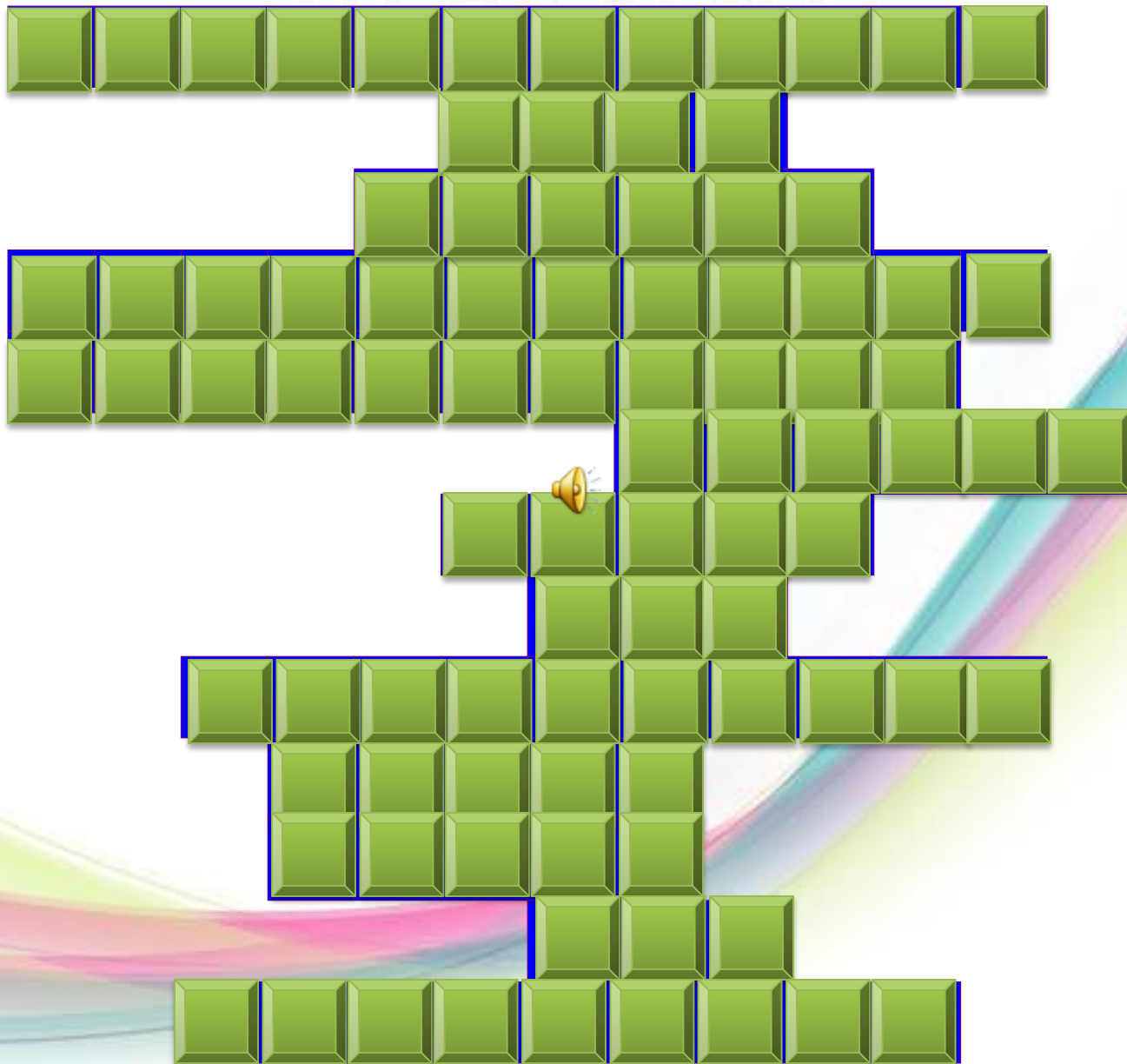
9

10

11

12

13

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

Câu 1

Ô chữ gồm 12 ô trống
Đây là một nhân vật lịch sử nổi
tiếng trong truyền thuyết?

Câu 2

Ô chữ gồm 4 ô trống
Một hình thức kể chuyện sử
thi của người Tây Nguyên?

Câu 3

Ô chữ gồm 6 ô trống
Một công thức mở đầu quen
thuộc của ca dao?

Câu 4

Ô chữ gồm 12 ô trống
Đây là một thể loại VHĐG có
liên quan đến lịch sử?

Câu 5

Ô chữ gồm 12 ô trống
Một câu chuyện nhằm phê phán thói giấu dốt?

Câu 6

Ô chữ gồm 6 ô trống
Thể loại truyện nào ca ngợi
triết lí “ở hiền gặp lành, ác giả
ác báo”?

Câu 7

Ô chữ gồm 5 ô trống
Thể loại VHDG ngắn, thường
sử dụng lối diễn đạt giàu hình
ảnh?

Câu 8

Ô chữ gồm 3 ô trống
Một con số rất có ý nghĩa trong
quan niệm văn hóa dân gian?

Câu 9

Ô chữ gồm 10 ô trống
Thể loại truyện dung lượng
ngắn,
có kết cấu chặt chẽ, kết thúc
bất ngờ?

Câu 10

Ô chữ gồm 6 ô trống
Một biểu tượng quen thuộc
trong ca dao?

Câu 11

Ô chữ gồm 4 ô trống

Người ta thường nói “*đây là thể loại VHDG kể chuyện lịch sử bằng thơ*”?

Câu 12

Ô chữ gồm 3 ô trống
Tên một nhân vật trong truyện
cười đã học?

Câu 13

Ô chữ gồm 9 ô trống
Tác phẩm tự sự dân gian
bằng thơ?

BÀI TẬP VỀ NHÀ

Bài tập 1: *Sưu tầm các tác phẩm văn học dân gian ở địa phương và chép vào sổ tay văn học.*

Bài tập 2: *Viết một bài thu hoạch về những vấn đề tâm đắc nhất của bản thân sau khi học xong phần văn học dân gian.*

Gợi ý:

1. *Sưu tầm truyện cổ, ca dao, tục ngữ, vè, câu đố....*

2. *Viết bài thu hoạch:*

- *Kiến thức văn học, tự nhiên, xã hội.....*
- *Nhận thức của bản thân.*
- *Khả năng sáng tác, diễn xướng văn học dân gian...*

**CẢM ƠN QUÝ THẦY
CÔ VÀ
CÁC EM HỌC SINH**